

Інформаційні джерела

1. OECD. (2010). *Standard Audit File for Tax (SAF-T) – Guidance Notes, Version 2.0*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development. URL: <https://www.oecd.org/tax/administration/standard-audit-file-tax.htm>
2. Державна податкова служба України (ДПС). *Презентація технічного опису стандартного аудиторського файлу SAF-T UA*. URL: <https://tax.gov.ua/baneryi/saf-t-ua/prezentatsiya/791398.html>
3. Проект закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо впровадження електронних перевірок (е-аудит)». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%97%D0%A3_%D0%B5_%D0%B0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%82_05072021_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf
4. Державна податкова служба України (ДПС). *Щодо запровадження електронного аудиту («e-audit»)*. URL: <https://cabinet.tax.gov.ua/news/2B1F9FBC3A4609AAE0630A214220F40C>

УДК 338.012:657.6(575.1)

Н.Ю. Єршова, д-р екон. наук, проф. (НТУ «ХПИ», Харків)

А.В. Юзова, здоб. ст. магістра (НТУ «ХПИ», Харків)

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Ефективна організація внутрішнього аудиту для аудиту фінансової звітності має вирішальне значення для стабільності та конкурентоспроможності компанії. Це вимагає цілісного підходу, який поєднує дотримання стандартів, використання цифрових технологій та зміцнення професійної експертизи.

У контексті діджиталізації та зростання інформаційних ризиків стратегічна важливість внутрішнього аудиту (ВА) стає дедалі очевиднішою. Ефективність налагодженого ВА на підприємстві сприяє підвищенню прозорості фінансової звітності та зміцненню довіри акціонерів, інвесторів та регуляторних органів. Було проведено широкі дослідження для покращення внутрішнього аудиту в компаніях як з академічної, так і з практичної точок зору. Наприклад, організація внутрішнього аудиту була проаналізована з точки зору ризику [1], запропоновано вдосконалені методи управлінської звітності для внутрішнього аудиту [2], оцінено стандарти внутрішнього аудиту [3] та розроблено рішення для вдосконалення методів аналізу фінансових показників для внутрішнього аудиту [4].

Нещодавні дослідження аналізують вплив покращених послуг внутрішнього аудиту на економічне зростання (рис. 1). Результати опитування показують, що сучасний внутрішній аудит характеризується гнучким плануванням (agile auditing) – 56% респондентів, які представляють Холдинг «Хлібні інвестиції», що об'єднує в своєму складі декілька підприємств - хлібокомбінатів.

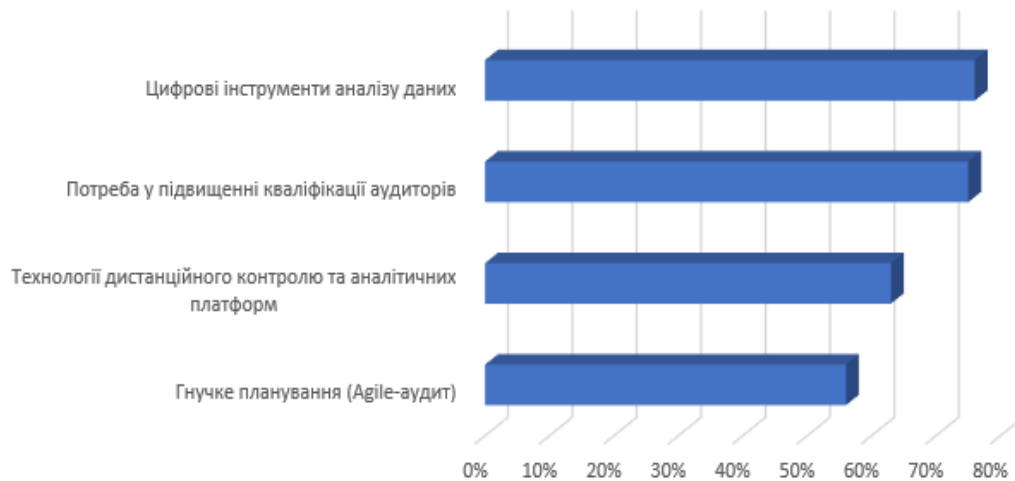

Рисунок 1 – Особливості внутрішнього аудиту в сучасних умовах

Крім того, 63% респондентів вказали на необхідність використання технологій віддаленого доступу (Skype, Zoom, аналітичних платформ) для перегляду оригінальних документів та проведення віртуальних аудитів. Перехід на цифрові інструменти аналізу даних може підвищити ефективність віртуальних аудитів та зменшити навантаження на внутрішніх аудиторів. Аналіз великих наборів даних за допомогою цифрових інструментів вимагає посилення навичок аудиторів.

Отримані результати підтвердили тезу про те, що внутрішній аудит, як ключовий компонент системи внутрішнього контролю, служить для оцінки достовірності фінансової інформації та ефективності управління ресурсами [5, 6]. З огляду на цифровізацію та пов'язане з нею зростання інформаційних ризиків, роль внутрішнього аудиту у забезпеченні прозорості даних для власників, інвесторів та регуляторів стає дедалі важливішою. Професія, пов'язана з внутрішнім аудитом розвивається разом із зміною стандартів. От, протягом часу, ВА, який зосереджувався виключно на фінансових питаннях, сьогодні підтримує керівництво у досягненні своїх цілей шляхом ефективного використання існуючих ресурсів, збільшення робочого навантаження та управління ризиками [1, 5-7].

Ефективна організація внутрішнього аудиту фінансової звітності є запорукою стабільності та конкурентоспроможності підприємства. Вона потребує комплексного підходу, що поєднує дотримання стандартів, впровадження цифрових технологій та розвиток професійних компетенцій. Стандарти внутрішнього аудиту надають внутрішнім аудиторам рекомендації щодо виконання їхніх обов'язків. Однак їхня ефективність у сприянні діяльності, що створює цінність, такий як стратегічне планування та управління ризиками, ще не була всебічно вивчена, особливо на ринках, що розвиваються.

На рис. 2 проілюстровано основні принципи організації внутрішнього аудиту в компанії.

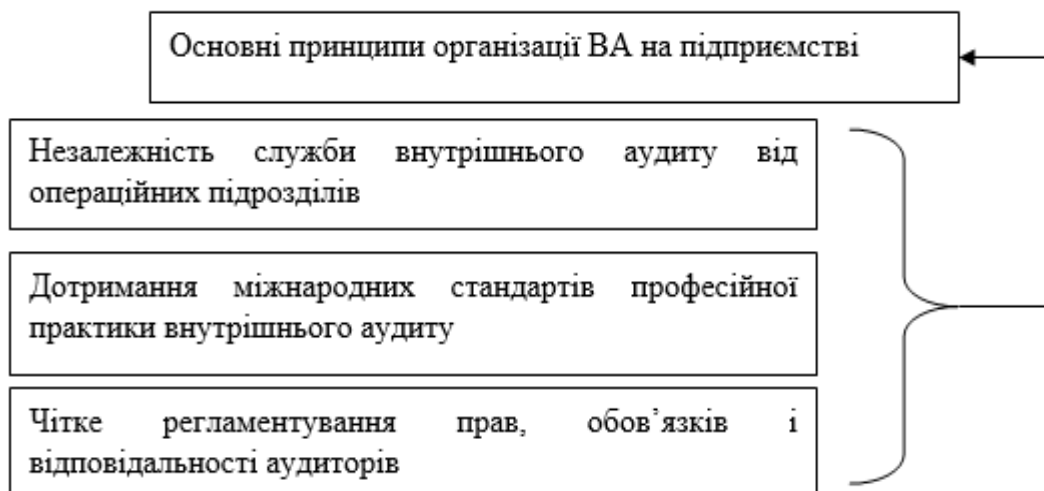

Рисунок 2 – Основні принципи організації внутрішнього аудиту на підприємстві

У компаніях та організаціях внутрішній аудит є спільною відповідальністю відділу внутрішнього аудиту та інших відділів. З розвитком цієї галузі роль внутрішнього аудиту розширилася, охоплюючи все: від базових фінансових аудитів до всіх видів аудитів, включаючи операційні аудити, аудити відповідності та оцінки ризиків. Вкрай важливо повністю розуміти цінний внесок внутрішнього аудиту в бізнес-середовище, як-то:

- постійний огляд економічної діяльності та її наслідків для бізнесу компанії;
- надання незалежних оцінок керівництву шляхом перевірки фінансових, бухгалтерських та інших операцій як послуги для компанії;
- оцінка ефективності, документації щодо відповідності, реєстрів основних засобів та капіталу, що є засвідченням фінансових та бухгалтерських записів.

Висновок: Це дослідження має на меті розширити базу знань про внутрішній аудит на для покращення бізнес-результатів діяльності підприємств. Результати цього дослідження можуть бути корисними для фахівців та політиків на ринках, що розвиваються, які бажають підвищити цінність функції внутрішнього аудиту. Розуміння передового досвіду та проблем застосування стандартів внутрішнього аудиту в цьому контексті дозволяє розробляти стратегії для підвищення ефективності функції внутрішнього аудиту та кращого обслуговування інтересів зацікавлених сторін.

Інформаційні джерела

1. Безносенко В. В. Ризикоорієнтованість як детермінанта відповідної моделі механізму внутрішнього контролю в корпорації. Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я: Міжнар. наук.-практ. конф. MicroCAD-2025 (14-17 травня 2025р.) – Харків: НТУ"ХПІ", 2025. – С. 855. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/90890>
2. Єршова Н.Ю. Управлінська звітність: нарощування інформаційного потенціалу підприємства. *Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України (в умовах воєнного стану та поствоєнний період)*: М-ли Всеукр. наук.-практ. конф.

(10-11 листопада 2023 року). – Одеса: Національний університет «Одеська політехніка», 2023. – 190 с. <https://economics.net.ua/files/science/oblik/2023/Tezy.pdf>

3. Shaban O. S., Barakat A. I. Evaluation of Internal Audit Standards as a Foundation for Carrying out and Promoting a Wide Variety of Value-Added Tasks-Evidence from Emerging Market. *Journal of Risk and Financial Management*. 2023. 16(3). 185. <https://doi.org/10.3390/jrfm16030185>

4. Філяєва А.А., Власенко А.К. Напрямки удосконалення методичних підходів до організації аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. *Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум2016»* : Міжнар. наук.-практ. конф., (6-8 грудня 2016 р.) Харків: НТУ «ХП», 2016. С. 66–69. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/e208d514-fc30-4175-a7ff-1b67cbb0b28d/content>

5. Єршова Н. Ю. Удосконалення методичних підходів до оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів на промислових підприємствах. *Вісник НТУ "ХП" «Технічний прогрес та ефективність виробництва»* – Харків: НТУ "ХП". 2009. № 38. С. 103-110 <https://surli.cc/zikpxa>

6. Єршова Н.Ю. Бухгалтерський консалтинг як «м'яка технологія» підтримки розвитку малого та середнього бізнесу. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2023. № 4 . С. 385-396. <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/104/117>. <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2023-4-385-396>

7. Шепель Ю. В., Єршова Н.Ю. Внутрішній контроль фінансових результатів діяльності підприємств. *Корпоративні фінанси: соціально-економічні, організаційно-правові та інституціональні аспекти* : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 15 листопада 2018 р. / гол. ред. О. М. Гайдаржійська, Київ: НАУ, 2018, С. 359-361.

УДК 657

Н.Я. Зарудна, канд. екон. наук, доц. (ЗУНУ, Тернопіль)

Ю. Душніцька, здоб. вищ. осв. (ЗУНУ, Тернопіль)

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЗАСОБАМИ КОНСАЛТИНГУ

У сучасних умовах господарювання ефективна система внутрішнього контролю є одним із ключових чинників забезпечення стабільності, фінансової безпеки та результативності діяльності підприємства. З огляду на зростання складності бізнес-процесів, впровадження нових технологій і посилення конкуренції, суб'єкти господарювання дедалі частіше звертаються до послуг бізнес-консалтингу з метою вдосконалення систем управління та контролю. Тому актуальним є дослідження теоретичних засад, сучасних підходів і практичних напрямів удосконалення системи внутрішнього контролю на підприємстві із застосуванням консалтингових послуг, а також обґрунтування ролі бізнес-консалтингу у підвищенні ефективності, надійності та результативності управління господарською діяльністю підприємства.

Як стверджує Любенко А. М., внутрішній контроль – це сукупність процедур, методів і засобів, спрямованих на досягнення цілей підприємства, збереження